

Program för företagare med utländsk bakgrund år 2008- 2010

Innehåll

Företagare med utländsk bakgrund, år 2008-2010.....	3
1 Bakgrund och uppdrag.....	3
2 Programmets syfte och mål	5
3 Kundnytta, målgrupper och samverkan.....	7
3.1 Kundnytta och framgångsfaktorer.....	7
3.2 Definitioner och målgrupper	7
3.3 Samverkan med andra organisationer	8
4 Beskrivning av området företagare med utländsk bakgrund	9
4.1 Fakta om företagare med utländsk bakgrund.....	9
4.2 Tidigare och pågående insatser för att främja företagande för personer med utländsk bakgrund	10
4.3 Uppföljningar och utvärderingar av tidigare och pågående insatser.....	10
5 Programmets innehåll	12
5.1 Programmets inriktning/delprogram.....	12
Delprogram 1, Kunskap och attityder inom det finansiella systemet	12
Delprogram 2, Nätverk som stöd för utveckling.....	13
Delprogram 3, Bättre rådgivning till företagare med utländsk bakgrund	15
Delprogram 4, Kunskap om företagare med utländsk bakgrund.....	17
Övrigt	18

Företagare med utländsk bakgrund, år 2008-2010

1 Bakgrund och uppdrag

Ur ett internationellt perspektiv har Sverige en förhållandevis stor invandrad befolkning med över 1,1 miljoner människor födda i ett annat land. Det motsvarar mer än var åttonde person i befolkningen totalt och var sjätte person i arbetsför ålder. Invandringen till Sverige förväntas öka och SCB:s senaste befolkningsprognos visar att år 2050 kommer cirka 2 miljoner, eller nästan var femte person, i befolkningen att vara född utomlands. I en allt mer globaliserad värld blir språkkunskaper och kompetens rörande olika kulturer konkurrensfördelar. En ökad andel av befolkningen med utländsk bakgrund skapar dessutom nya villkor för företagandet, påverkar konsumtionsmönster och ger nya affärsmöjligheter.

Det har länge varit vanligare att driva eget företag bland personer födda utomlands jämfört med personer födda i Sverige, åtminstone om man ser till dem som är sysselsatta på arbetsmarknaden. Ungefär 11 procent av de utlandsfödda och 10 procent av de svenskfödda har de senaste åren arbetat som egna företagare.

Under 2006 hade Sverige för tredje året i rad ett rekordhögst nyföretagande. Det är framför allt kvinnor och personer med utländsk bakgrund som bidragit till ökningen. En förklaring till att ökningen är så stark just inom dessa grupper står att finna i näringslivets strukturomvandling. Kvinnor och personer med utländsk bakgrund startar i högre utsträckning företag inom tjänstesektorn, och tjänstesektorns betydelse ökar stadigt. 2006 etablerades närmare fyra av fem nystartade företag inom tjänstesektorn.

Överlag finns det stora likheter i de möjligheter och utmaningar som företagare i Sverige möter. Men det finns också konstaterade olikheter mellan grupperna företagare med utländsk bakgrund jämfört med företagare med svensk bakgrund.

Små företag som drivs av personer med utländsk bakgrund är oftare soloföretag än företag som drivs av företagare med svensk bakgrund. Samtidigt är viljan att växa stor bland Sveriges småföretagare, särskilt bland dem födda utomlands. Utlandsfödda småföretagare är dessutom mer positiva till att anställa i samband med företagsväxten. Mätningar visar också att företagare med utländsk bakgrund är mer positivt inställda till att verka på en internationell marknad.

Nuteks erfarenhet och studier visar att företagare med utländsk bakgrund ofta har svårt att få hjälp från de etablerade stödsystemen. Detta beror sällan på diskriminering baserad på individuella egenskaper hos den som söker exempelvis finansiering, utan snarare på strukturella skillnader och olikheter i verksamhetsinriktning. Det behövs en uppdaterad kompetens för att matcha den strukturella omvandling som det svenska näringslivet genomgår. Det svenska stödsystemet för nyföretagande har historiskt varit uppbyggt för att passa den etablerade näringslivsstrukturen där den typiske företagaren ansågs vara en man inom tillverkningsindustrin. En framgångsrik nationell

näringspolitik måste se till att stödstrukturerna breddas och anpassas för att bättre svara upp mot de behov som finns för att stimulera entreprenörskap och en ökad hållbar tillväxt.

Nutek har särskilt uppmärksammat invandrades företagande sedan år 2000. En stor del av Nuteks riktade resurser inom detta område har gått ut som verksamhetsstöd till IFS rådgivningscentrum. Nutek har även finansierat ett antal studier och forskningssammanställningar för att belysa situationen för företagare med utländsk bakgrund.

Regeringen har under de senaste åren gjort ett antal satsningar för att öka företagandet i vissa prioriterade grupper såsom ungdomar, kvinnor och personer med utländsk bakgrund. Det handlar bland annat om att erbjuda möjligheter till erfarenhetsutbyte, information, rådgivning och finansiering. I budgetpropositionen för år 2008 föreslog regeringen att det avsätts 20 mkr till företagande för personer med utländsk bakgrund. Nutek har därför utformat detta treåriga nationella program för att främja företagande bland personer med utländsk bakgrund. Totalt är inriktningen att 60 mkr ska avsättas för detta ändamål år 2008-2010.

2 Programmets syfte och mål

Programmet ska bidra till att regeringens syfte med hela näringspolitiken uppfylls:

”Syftet är att stärka konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag, för att därigenom bryta utanförskapet.”

Programmet ska bidra till det näringspolitiska målet genom att *företagare med utländsk bakgrund får bättre förutsättningar för att företaget ska växa och utvecklas.*

Behovet av insatser har analyserats utifrån företagens perspektiv. Det är ur ett sådant perspektiv tydligt att det finns flera aktörer som arbetar riktat mot företagare med utländsk bakgrund inför och vid företagets start. Det är däremot inga aktörer som arbetar riktat mot utländska företagare när företaget befinner sig i ett utvecklingsskede. Här finns behov av insatser, och programmet kommer därför vara fokuserat på tillväxt och utveckling i etablerade företag.

Programmet har fyra delområden, som har varsin övergripande vision. Dessa är:

- Företag som drivs av personer med utländsk bakgrund har samma förutsättningar som andra företag att få finansiering vid start och utveckling.
- Personer med utländsk bakgrund som driver företag har god tillgång till nätverk för affärsutveckling
- Personer med utländsk bakgrund som driver etablerade företag och vill växa upplever att det finns relevant rådgivning
- Kunskap om företag i Sverige som drivs av personer med utländsk bakgrund ska vara uppdaterad och utvecklas varje år

I Nuteks regleringsbrev för 2008 finns följande mål:

Företag som deltagit i program som drivs av Nutek skall, två år efter avslutat program, vara mer framgångsrika i tillväxttermer som exempelvis ökad omsättning, ökad sysselsättning och där det är relevant ökad kommersialisering, än en grupp av jämförbara företag som inte deltagit i program.

Hur detta mål ska följas upp finns specificerat i programmets uppföljningsplan och två år efter programmet är avslutat ska en utvärdering av programmet genomföras.

Nutek har också att särskilt ta hänsyn till de horisontella mål som finns för verksamheten, integration, jämställdhet och miljö. Hela programmets syfte är att hantera en etnisk dimension i samhället och särskilt i företagandet, så på så vis är integrationsaspekten väl tillgodosedd. Jämställdhetsaspekten finns tillgodosedd på två sätt. Dels är en av insatserna (2.1) särskilt riktad till företagarkvinnor med utländsk bakgrund, dels ska alla insatser vara riktade till både kvinnor och män och deltagandet ska mätas i utfallsmålen. Blir utfallet könsmässigt skevt ska detta justeras. Det

horisontella miljömålet är däremot svårare att hantera inom programmet. Eftersom programmets insatser riktar sig mot en bred och diversifierad grupp företagare så kommer många olika branscher vara representerade. Inom en av insatserna (3.2) är ett av de områden som analyseras inom företagen relaterad till miljö. I övrigt ska miljöaspekten beaktas i allt arbete som sker inom programmet genom användandet av miljövänliga transportmedel, minska onödig pappersanvändning med mera.

Nuteks långsiktiga strategi är att mycket av det operativa utförandet ska ske med hjälp av externa aktörer. Detta har beaktats i programmet och respektive insatsområde har analyserats utifrån vem/vilka som kommer att vara implementerande organisation.

3 Kundnytta, målgrupper och samverkan

3.1 Kundnytta och framgångsfaktorer

Programmet för företagare med utländsk bakgrund är en del av en större satsning där regeringen vill bryta utanförskapet, stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för jobb i fler och växande företag. Det genomförs en rad åtgärder för att stötta den processen, varav detta program är en. Genom att skapa bättre förutsättningar för personer med utländsk bakgrund som vill starta eller utveckla sitt företag, kommer fler personer att bli företagare och fler personer att få anställning i företag som drivs av personer med utländsk bakgrund.

För att programmet ska bli framgångsrikt krävs att Nutek genomför det i samverkan med andra aktörer, såväl offentliga som privata. Det är av stor vikt att aktörerna finns på såväl nationell, regional som lokal nivå och spridda i landet. Detta för att så många som möjligt ska få kännedom om och ha möjlighet att delta i programmet och bidra till att programmets mål uppfylls.

Programmet har kopplingar till flera av Nuteks pågående och kommande programverksamheter.

Det gäller exempelvis regeringens satsning på så kallade *nystartskontor* som ska inrättas i kommuner och stadsdelar där utanförskapet är särskilt stort och där rådgivning hur man startar eget företag ska ges. Eftersom den huvudsakliga målgruppen för detta program är **etablerade** företagare med utländsk bakgrund ska de båda programmen ses som komplement till varandra snarare än överlappande.

Programmet har även nära kopplingar till det pågående *nationella mentorprogrammet*, och en insats i detta program är en utökning av mentorsprogrammet (delprogram 2.1). Under programmets framtagande har kontinuerlig samordning skett med dessa och andra program.

3.2 Definitioner och målgrupper

En bred definition av "utländsk bakgrund" används för programmet. Det räcker med att ha *en* förälder född utomlands för att räknas till målgruppen. Detta är en äldre definition av "utländsk bakgrund" som skiljer sig från definitionen i den officiella statistiken där det sedan 2002 krävs att man har två utlandsfödda föräldrar och/eller själv är född utomlands för att ha "utländsk bakgrund". Anledningen till den utvidgade definitionen i programmet är att även personer som har endast *en* utlandsfödd förälder kan uppleva de hinder vid företagande som invandrarföretagare som grupp oftare möter jämfört med företagare med svensk bakgrund.

Termen "företagare" följer i programmet SCBs definition av företagare som *en person som fattar beslut om eller har inflytande över den löpande driften och de strategiska frågorna för ett företag. Företaget ska inte vara noterat på börsen. Det skall vara ett fåmansföretag eller personligt företag.* ("Ny källa till företagarpopulation i den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken (RAMS). Förkortad projektdokumentation avseende RAMS2003", SCB).

I programmet används också termen *etablerade företag* och då menas företag som inte längre befinner sig i en planerings- eller startfas, utan är registrerat och verksamt. I insatserna specificeras begreppet ytterligare om det finns anledning att göra avgränsningar.

När uttrycket *målgruppen* används i programmet menas personer med utländsk bakgrund som driver företag. Det är programmets huvudsakliga målgrupp. Inom programmets insatser finns också andra målgrupper, och när någon annan målgrupp än den huvudsakliga åsyftas framgår detta. Målgrupper i programmets insatser är följande:

Personer med utländsk bakgrund som driver företag, själva eller tillsammans med andra.
Aktörer som arbetar eller vill arbeta för att främja företagsutveckling för personer med utländsk bakgrund
Tjänstemän inom den finansiella sektorn
Forskare med särskilt intresse av företagare med utländsk bakgrund
Allmänhet, politiker, media och intresseorganisationer

3.3 Samverkan med andra organisationer

Nutek har sedan länge samarbetat med en rad olika aktörer för att främja företagande bland personer med utländsk bakgrund. Därför har Nutek eftersträvat deltagande av externa aktörer, vilket också inkluderar företagare med utländsk bakgrund, i utformningen av programmet. Dels har alla intresserade erbjudits att lämna förslag via Nuteks hemsida, nutek.se, dels har processen för framtagande skett med en metod som främjar dialog och delaktighet. I ett första steg hörsammade ett femtiotal aktörer Nuteks inbjudan till hearing om invandrades företagande, och denna sammankomst genererade ett stort antal förslag. I den vidare processen arbetade en mindre grupp aktörer tillsammans med Nutek för att konkretisera resultaten från hearingen och precisera behov och målgrupper, och påbörjade också en prioriteringsdiskussion. I processens nästa steg fortsatte Nutek konkretiseringen av behov och målgrupper, övervägde konkreta insatser och gjorde prioriteringar utifrån programmets ekonomiska ramar. I ett slutskede av programframtagandet erbjöds två forskare att inkomma med synpunkter som sedan arbetades in. Programmet är resultatet av denna process.

4 Beskrivning av området företagare med utländsk bakgrund

4.1 Fakta om företagare med utländsk bakgrund

Detta avsnitt innehåller en kort sammanfattning av Nuteks tre senaste publikationer på området invandrades företagande. Rapporterna är följande: "Invandrades företagande – en studie av utlandsfödda företagare i Sverige" (R 2007:22), "Finansieringssituationen för utrikes födda kvinnor och män" (R 2007:6) samt "Invandrades företagande – en statistisk beskrivning" (Info nr 048-2007). Avsnittet innehåller även statistik från Nuteks årliga undersökning Entreprenörskapsbarometern.

Sveriges invandrade befolkning består av grupper som har kommit hit vid olika tidpunkter och av olika skäl. Förenklat kan man säga att invandringen har gått från att möta den svenska arbetsmarknadens efterfrågan på arbetskraft till att möta flyktingars akuta behov av ett nytt samhälle att leva i. I dag kommer de tio största grupperna av utlandsfödda i tur och ordning från Finland, det forna Jugoslavien, Irak, Bosnien-Hercegovina, Iran, Polen, Norge, Danmark, Tyskland och Turkiet.

Under de tre åren 2004-2006 nådde nyföretagandet i Sverige rekordhöga nivåer. En förklaring till ökningen är ett ökat nyföretagande bland kvinnor och personer med utländsk bakgrund. År 2006 startades närmare 7 000 nya företag av personer med utländsk bakgrund. De flesta nyföretagare, oavsett födelseland, startar sitt företag för att de vill arbeta självständigt eller förverkliga sina idéer. Andelen som startat på grund av eller risk för arbetslöshet är dock större bland utlandsfödda, även om andelen minskat över tid. Endast var femte utlandsfödd nyföretagare startar i dag av detta skäl.

De utlandsfödda småföretagarna är i genomsnitt mer välutbildade och något yngre än de svenskfödda småföretagarna.

Nutek har sedan 2003 undersökt ungas (18-30 år) inställning till och kunskaper om eget företagande genom Entreprenörskapsbarometern. Ungefär lika stor andel utlandsfödda som svenskfödda kan tänka sig att bli företagare. När det gäller andelen unga som skulle föredra att vara företagare framför anställda har unga födda utomlands varit i majoritet varje år.

Kvinnor födda utomlands och kvinnor födda i Sverige som driver småföretag är etablerade i ungefär samma branscher, främst inom "handel, hotell och restaurang", "finans- och företagstjänster" samt "utbildning, hälso- och sjukvård, andra tjänster". Vid en jämförelse av män födda utomlands med män födda i Sverige som driver småföretag kan vi konstatera att skillnaderna i branschtillhörighet är betydligt större än bland kvinnor. Utlandsfödda män driver i högre grad företag inom "handel, hotell och restaurang" och i lägre grad inom "byggverksamhet" och "finans- och företagstjänster" jämfört med svenskfödda. Även inom "tillverkning" driver utlandsfödda mer sällan företag.

En majoritet av alla småföretagare i Sverige vänder sig huvudsakligen till den lokala marknaden. Utmärkande för småföretagare födda utomlands är att de i högre grad än

svenskfödda vänder sig till den internationella marknaden. I gengäld riktar sig svenskfödda småföretagare oftare sig till en huvudsakligt nationell marknad.

Viljan att växa är mycket stor bland Sveriges småföretagare, särskilt bland de som är födda utomlands. Utlandsfödda småföretagare är dessutom mer positiva till att anställa i samband med tillväxten. Även om viljan att växa är stor, upplever många att det finns hinder för detta. Utlandsfödda och svenskfödda småföretagare har ungefär samma syn på vilka hinder för tillväxt som råder, med ett undantag. En betydligt större andel utlandsfödda än svenskfödda småföretagare anser att den bristande tillgången till kapital, både lån och externt ägarkapital, står i vägen för företagets tillväxt. Det är mer än dubbelt så vanligt bland utlandsfödda småföretagare att få avslag på sin ansökan om lån eller krediter jämfört med svenskfödda småföretagare.

Förklaringarna till att utlandsfödda företagare har större finansieringssvårigheter jämfört med svenskfödda företagare kan hänföras till olika nivåer. Till den första nivån hör förklaringar på individnivå, till exempel kulturella och språkliga barriärer, avsaknad av referenser och en ekonomisk historia, faktorer som hänger samman med vistelsetiden i Sverige. Till den andra gruppen hör faktorer som handlar om aktörerna, vilka kanske inte är bekanta med affärsområdena, inte är villiga att teckna små lån med mera. Till den tredje gruppen hör faktorer som hör samman med systemnivån, bristande samarbete mellan aktörer med mera.

Något som hör samman med svårigheterna att få finansiering är att småföretagare födda utomlands i mindre utsträckning än småföretagare födda i Sverige anser sig ha tillgång till den rådgivning och information de behöver för att driva och utveckla företaget.

4.2 Tidigare och pågående insatser för att främja företagande för personer med utländsk bakgrund

Sedan år 2000 har Nutek arbetat för att främja företagande särskilt riktat mot gruppen med utländsk bakgrund. En del i detta arbete har varit driftsstöd till IFS för deras rådgivande verksamhet. En annan del har varit att belysa förutsättningarna för gruppen. Detta har skett genom ett flertal studier (kontakta Nutek för mer info). På uppdrag av Nutek har Zoran Slavnic vid Linköpings Universitet gjort en översikt av svensk och internationell forskning om invandrades företagande, *Forskning om invandrades företagande – en litteraturöversikt* (Nutek R2008:08). Nutek har också finansierat en rad olika projekt inom området, och arbetat i EU för att främja invandrades företagande.

4.3 Uppföljningar och utvärderingar av tidigare och pågående insatser

Som framgått har Nutek under en längre tid stöttat IFS Rådgivningscentrum ekonomiskt för att bedriva riktat stöd till gruppen företagare med utländsk bakgrund. Mot bakgrund av detta har Nutek låtit göra en rad granskningar av verksamheten med hjälp av externa konsulter. Verksamheten utvärderades 2001, 2003, 2004 och 2006. Slutsatserna har genomgående varit positiva, och de förändringsområden som har påpekats har organisationen arbetat vidare med.

Riksrevisionen genomförde under 2007 en granskning av regeringen, Nutek, Almi med sina 21 regionala dotterbolag samt Arbetsmarknadsverket för att undersöka huruvida

de statliga aktörerna når kvinnor och personer med utländsk bakgrund genom sina företagsfrämjande insatser. Riksrevisionen menar i en generell kritik att särskilda företagsfrämjande åtgärder för att nå prioriterade grupper får begränsad betydelse, och att särskilda satsningar därför inte kan ses som den huvudsakliga metoden att få till stånd en prioritering. Vidare konstaterar Riksrevisionen att riktade satsningar med öronmärkta pengar ofta genererar en mängd projekt som sedan tenderar att avslutas när finansieringen upphör.

För Nuteks del finner Riksrevisionen att verket i liten utsträckning når de prioriterade grupperna (kvinnor och personer med utländsk bakgrund) i sina ordinarie program. Riksrevisionen rekommenderar Nutek att bättre analysera behovet hos målgrupperna innan man initierar ett program. Vidare rekommenderas Nutek att följa upp andelen deltagande kvinnor och personer med utländsk bakgrund i alla program som riktar sig till företag eller företagare.

I detta program kommer andelen kvinnor att följas upp inom varje insats. Framtagandet har skett i en process med stora möjligheter till inflytande från de målgrupper som programmet riktar sig till. Detta har också inneburit att programmet har förändrats relativt mycket från idéstadiet till färdig produkt.

5 Programmetts innehåll

Efter en utåtriktad framtagningsprocess står det klart att de flesta aktörer som har varit involverade anser att det behövs ökad rådgivning för att etablerade företag som drivs av personer med utländsk bakgrund ska utvecklas och växa. Programmetts insatser är därför i stor utsträckning inriktade på denna fas i företagandet. Det finns etablerade aktörer som arbetar riktat mot personer med utländsk bakgrund som behöver råd och stöd i samband med start av företag. När det gäller personer med utländsk bakgrund som har etablerade företag och vill utveckla verksamheten saknas i stor utsträckning ett mer kvalificerat rådgivningssystem och stödjande insatser för just denna målgrupp.

Genom att bidra till att företag som drivs av personer med utländsk bakgrund växer skapas ökad tillväxt och sysselsättning, vilket är övergripande syftet med regeringens satsningar inom området. Ett problem som bland annat riksrevisionen kritiserar är att speciella satsningar under en viss tid tenderar att leda till projekt som endast lever under den tid satsningen bedrivs. För att undvika detta vill detta program i stor utsträckning arbeta för långsiktighet. Det innebär att samarbete, samordning och förankring är viktigt. Även om dessa överväganden är centrala finns även insatser för pilotverksamhet. Detta för att hitta nya arbetssätt och metoder och försöka nå målgrupper som man annars riskerar att missa.

Med bakgrund av ovanstående resonemang innehåller programmetts insatser inom fyra områden:

- Kunskap och attityder inom det finansiella systemet
- Nätverk och mötesplatser som stöd för utveckling
- Kvalificerad rådgivning för etablerade företag
- Kunskap om företagande med utländsk bakgrund

Aktiviteterna inom programmetts är av olika karaktär och skiljer sig åt även i resursbehov. De olika delprogrammen omfattar insatser som ger effekter på kort såväl som lång sikt. En del av insatserna kan genomföras omedelbart medan andra kräver förberedelser, där även uppbyggnadsfasens metodframtagning och olika former för samarbete är viktig.

Nuteks roll i programmetts är dels att ha en samordnande funktion som omfattar ansvar för övergripande kommunikation, informationsspridning, erfarenhetsutbyte samt målutformning och resultatuppföljning av insatserna. I detta ingår också att föreslå justeringar och förändringar i programplanen om satsningarna inte ger önskat resultat. Nutek är också ansvarig för vissa insatser, då i samarbete med andra aktörer eller som upphandlare av tjänster.

5.1 Programmetts inriktning/delprogram

Delprogram 1, Kunskap och attityder inom det finansiella systemet

Bakgrunden är att företagare med utländsk bakgrund missgynnas i det finansiella systemet. Detta ska förändras genom ökad kunskap hos de finansiella aktörerna.

Övergripande vision: Företag som drivs av utlandsfödda har samma förutsättningar som andra företag att få finansiering vid start och utveckling.

1.1. Insatsen ska ge anställda främst inom banksektorn ökad kunskap om målgruppen och kunskap om de affärsmöjligheter som öppnas med tjänstesektorns snabba tillväxt, en allt större invandrad befolkning och en ökad internationalisering i näringslivet.

Nutek ska initiera ett samarbete med aktörer inom den finansiella sektorn och andra aktörer för att utveckla ett koncept för utbildning och intresseväckande aktiviteter. Nutek ska leda och samordna arbetet, och både planerings- och utförandefas kan ske med extern kompetens.

Vision: Företag som drivs av personer med utländsk bakgrund har i framtiden samma förutsättningar som andra företag att få finansiering av banker vid start och utveckling		
Effektmål	Resultatmål	Utfallsmål
En majoritet av de banker som har deltagit i insatsen fortsätter kunskapsutveckling om företag som drivs av personer med utländsk bakgrund inom ett år efter deltagande	<p>En majoritet av de banker som erbjuder kunskapsinsats väljer att delta</p> <p>En majoritet av de som deltar i insatsen ser kunskapsinsatsen som relevant för bankens verksamhet efter deltagande</p> <p>En majoritet av de som deltar i insatsen bedömer att kunskapsinsatsen har gett kunskap som de har nytta av i sitt arbete</p>	<p>Se separat uppföljningsplan</p> <p>Ett utfallsmål är särskilt riktat mot kvinnliga företagare med utländsk bakgrund</p>

- **Långsiktighet:**
Insatsens långsiktiga effekt är att svenska banker inser att målgruppen innebär ökade affärsmöjligheter och börjar arbeta långsiktigt för att bredda kunskapen om denna grupp företag inom respektive organisation
- **Budget:** 1 miljon kronor/år.

Delprogram 2, Nätverk som stöd för utveckling

Delprogrammet syftar till att stärka möjligheterna för etablerade företagare med utländsk bakgrund att skapa kontakter genom nätverk och mötesplatser som stöd för att företaget ska kunna växa.

Bakgrunden är det behov som många företagare med utländsk bakgrund har av att använda sig av fler kontaktytor för att hitta nya möjligheter till utveckling och expansion av företaget.

Övergripande vision: Utlandsfödda som driver etablerade företag har god tillgång till nätverk för affärsutveckling.

Total budget inom delprogrammet: 5 miljoner kronor/år.

2.1 Insatsen syftar till att stärka möjligheterna för företagare med utländsk bakgrund som vill utveckla sitt företag och är en speciell satsning på etablerade företag som får tillgång till en mentor som kan bidra med sina erfarenheter och sitt nätverk. Insatserna ska ha en geografisk spridning över landet.

Insatsen knyter an till ett nationellt program som Nutek driver idag där Nyföretagarcentrum och Almi står för genomförandet, det nationella mentorsprogrammet. Utvärderingar visar att både adepter och mentorer utvecklas genom programmet. 12-15 procent av deltagarna (adepter) i programmet är i dag företagare med utländsk bakgrund. Erfarenheterna visar att denna grupp särskilt efterfrågar integrerade mentorskapsinsatser, det vill säga där mentorn har svensk bakgrund och adepten utländsk. Med denna satsning ges mentorskapsprogrammet möjlighet att vidareutveckla konceptet och göra insatser särskilt utarbetade för målgruppen. Ett särskilt fokus inom denna insats ska vara riktat mot företagare som är kvinnor med utländsk bakgrund, då flera studier visar att denna grupp har ett särskilt stort behov av ett utökat nätverk.

Det pågående mentorskapsprogrammet delas mellan Nyföretagarcentrum och Almi, där Nyföretagarcentrum riktar sig till nystartade företag och Almi till företag som har varit verksamma 1-3 år. Denna insats ska riktas mot företag som har varit verksamma upp till 5 år, där företagaren har utländsk bakgrund. Nutek ska med hänsyn till erfarenheterna från det pågående programmet och i dialog med aktörerna fördela insatsens medel med inriktning på långsiktighet och stabilitet.

Vision: Personer med utländsk bakgrund som driver etablerade företag har god tillgång till nätverk för affärsutveckling		
Effektmål	Resultatmål	Utfallsmål
En majoritet av adepterna har inom ett år efter insatsen sökt råd eller stöd etc. genom kontakter som de fått genom insatsen	Minst 80 % av adepterna som deltagit i insatsen bedömer att de har fått tillgång till användbara kontakter för affärsutveckling En lika stor andel kvinnor som män bedömer att deltagande i mentorskapsprogrammet är relevant för sitt företags utveckling	Se separat uppföljningsplan Ett utfallsmål är särskilt riktat mot kvinnliga företagare med utländsk bakgrund

- Långsiktighet:

Det finns goda möjligheter att kontakterna som mentorskapsparterna bygger upp är långsiktiga eftersom de utvecklas under en längre tidsperiod (ett år). Däremot kommer den särskilda satsningen på just denna målgrupp i första hand att pågå under programperioden.

- Budget: 4 miljoner kronor/år.

2.2 Insatsen ska utarbeta nya mötesplatser för företagare med utländsk bakgrund. Begreppet mötesplatser är brett, och ska också ses i en bred mening. Det kan handla om olika matchnings/mötesplatser i ett rekryteringsskede, men också mötesplatser för företag och potentiella investerare. Även om mötesplatserna kan vara varierade ska syftet med varje aktivitet vara klart definierat. Nutek ska skaffa en överblick av vad som görs idag och sprida goda exempel.

Nutek ska planera mötesplatserna tillsammans med andra aktörer, och själva genomförandet kan göras av Nutek, någon samarbetspartner eller upphandlas. Mötesplatserna ska ha en geografisk spridning.

Vision: Personer med utländsk bakgrund som driver etablerade företag har god tillgång till nätverk för affärsutveckling		
Effektmål	Resultatmål	Utfallsmål
En majoritet av de deltagande har ett år efter insatsen använt sig av kontakter som de fått genom insatsen	Minst 80 procent av deltagarna bedömer efter insats att de har fått värdefulla kontakter för affärsutveckling	Se separat uppföljningsplan. Ett utfallsmål riktas särskilt mot kvinnliga företagare med utländsk bakgrund

- Långsiktighet:
Insatsen syftar till att testa nya idéer och koncept för nätverksbyggande och har därmed ett nyskapande syfte.

- Budget: 1 miljon kronor /år.

Delprogram 3, Bättre rådgivning till företagare med utländsk bakgrund

Bakgrunden till satsningen är att den rådgivning som behövs i företagandets olika skeden skiljer sig åt, och att redan etablerade företagare ofta efterfrågar mer specialiserad och kvalificerad rådgivning. Företagare med utländsk bakgrund vill i större utsträckning än företagare med svensk bakgrund växa, men är oftare soloföretag. De har också en positiv inställning till att växa och finnas på en internationell marknad. Den rådgivning som finns idag är starkt inriktad på nyföretagande, och bör kompletteras för att också omfatta etablerade företag.

Övergripande vision: Utlandsfödda som driver etablerade företag och vill växa upplever att de kan få relevant rådgivning.

Total budget inom delprogrammet: 10,5 miljoner kronor.

3.1.1 En större del av anslagna medel till delprogram tre ska gå till stöd för att ge rådgivning riktad till etablerade företagare med utländsk bakgrund som vill utveckla sina företag. Dessa medel ska användas till medfinansiering av rådgivningsprojekt. Inom programmet ska kriterier för bedömningen arbetas fram, och en viktig parameter blir möjligheten till fortsatt verksamhet efter att programmet har avslutats. Likaså måste de deltagande företagens åtaganden tydliggöras.

Vision: Personer med utländsk bakgrund som driver etablerade företag och vill växa upplever att de kan få relevant rådgivning		
Effektmål	Resultatmål	Utfallsmål
En majoritet av genomförande aktörer har ett år efter insatsen ökat andelen etablerade företagare med utländsk bakgrund som ges rådgivning	80 procent av genomförande aktörer använder löpande de arbetssätt som har utvecklats genom insatsen	Se separat uppföljningsplan Ett utfallsmål är särskilt riktat mot kvinnliga deltagare
Ett år efter deltagande bedömer en majoritet av deltagarna att rådgivningen givit stöd i utvecklingen av företaget	80 procent av deltagarna anser att insatsen gav dem en god grund för vidare utveckling av företaget	

3.1.2 Insatsen ska stödja utvecklingen av nya sätt att arbeta med rådgivning till företagare med utländsk bakgrund, och i denna del av satsningen kan både en startfas eller en etablerad fas ingå. Denna del av satsningen syftar också till att hitta nya arbetssätt och verktyg, och därför är långsiktigheten av underordnad vikt.

Nutek ska samfinansiera projekt som utvecklar nya metoder och samarbeten som ger målgruppen möjlighet att utvecklas. Här finns möjlighet att utarbeta insatser särskilt riktade mot specifika målgrupper, så som unga företagare med utländsk bakgrund. Det finns också stora möjligheter att arbeta riktat mot exempelvis kvinnliga företagare med utländsk bakgrund och söka samfinansieringslösningar inom ramen för Nuteks program för att stödja kvinnors företagande. Eftersom gruppen företagare med utländsk bakgrund är mer benägen att växa även utanför nationsgränsen finns möjlighet att inom denna insats utveckla metoder för att underlätta för export och internationalisering.

- Resultatmål/Effektmål/Utfallsmål: Arbetas fram utifrån respektive pilotprojekt.
- Långsiktighet:
Ska vägas in när projekt ska beviljas till 3.1.1. Pilotprojekten har inte som mål att vara långsiktiga, men erfarenheter från de olika projekten ska tillvaratas och goda exempel spridas.

- Budget: 9,5 miljoner/år.

3.2 Insatsen är en vidareutveckling av en metod och verktyg som Nutek har tagit fram för att med ett uppsökande arbetssätt nå företag som vill växa. Arbetssättet är initialt en kvantitativ metod för att i ett stort urval hitta företag med förändringspotential, och sedan erbjuda hjälp med ett webbaserat verktyg att hitta områden där företaget kan växa. Utifrån detta tas sedan en handlingsplan fram.

Nutek ska vidareutveckla metoden tillsammans med externa företag för att anpassa metoden till målgruppen. Större delen av insatsen ska utföras av externa aktörer.

Vision: Personer med utländsk bakgrund som driver etablerade företag och vill växa upplever att de kan få relevant rådgivning		
Effektmål	Resultatmål	Utfallsmål
Ett år efter deltagande har en majoritet av deltagande företag arbetat med utveckling utifrån den plan som insatsen genererade	Nutek har år 2009 en fungerande metod för uppsökande verksamhet för målgruppen 80 procent av deltagande företag anser att insatsen gav dem en god grund för vidare utveckling av sitt företag	Se separat uppföljningsplan Ett utfallsmål är särskilt riktat mot kvinnliga deltagare

- Långsiktighet:
Insatsen är inte någon permanent verksamhet, men metoden ska kunna användas av Nutek och andra framöver.
- Budget: 1 miljon/år.

Delprogram 4, Kunskap om företagare med utländsk bakgrund

Eftersom det inte finns någon större erfarenhet av offentliga insatser för att främja gruppen etablerade företagare med utländsk bakgrund är det viktigt att samla in och systematisera de kunskaper som byggs upp i denna programsatsning.

- Övergripande vision: Kunskap om företag i Sverige som drivs av personer med utländsk bakgrund ska vara uppdaterad och utvecklas varje år.

4.1 Insatsen ska knyta samman relevant forskning om målgruppen med det praktiska arbete som utförs inom hela programmet. Genom att kontinuerligt återföra kunskaper och goda exempel och knyta an till relevant forskning, skapas förutsättningar för att i förlängningen hitta än mer ändamålsenliga aktiviteter. Dessutom är det betydelsefullt att ha möjlighet att ompröva programmets aktiviteter i takt med omvärldsförändringar.

Programmet ska inrätta ett forum som har till syfte att diskutera, konkretisera och kommunicera de fördjupade kunskaper som uppkommer i samband med programsatsningen. Forumet ska bestå av relevanta forskare som är verksamma inom området, projektägare som deltar i programmet samt representanter utanför programmet som anses ha betydelse. Detta Forum ska ledas av Nutek.

De diskussioner som förs inom Forumet ska främst vara inriktade på frågor om operationaliseringar, det vill säga hur teoretiska kunskaper som berör målgruppen kan omsättas och konkretiseras i aktiviteter, samt hur praktiska erfarenheter kan systematiseras och finna stöd i forskning för mer genomtänkta främjandeaktiviteter. Det är viktigt att de diskussioner som förs och de förslag som presenteras är generaliserbara och har samhällsrelevans. Forumet ska ha ett antal möten/seminarier under programtiden.

Vision: Kunskap om företag i Sverige som drivs av personer med utländsk bakgrund ska vara uppdaterad och utvecklas varje år		
Effektmål	Resultatmål	Utfallsmål
Deltagare och andra relevanta aktörer använder den kunskap insatsen har genererat varje år	Minst 80 % av deltagande personer i forumet anser varje år att deltagande är berikande för deras syn på eller arbete inom området	Se separat uppföljningsplan Ett utfallsmål är särskilt riktat mot kvinnliga deltagare

- **Långsiktighet:**
Insatsen ska ge en möjlighet att fortsätta det arbete Nutek bedrivit sedan några år med att bygga upp kunskap om förutsättningar, behov och utveckling av företag som drivs av utlandsfödda. Insatsen syftar dock inte till att etablera en permanent verksamhet.
- **Budget:** 1 miljon kronor/år.

Övrigt

En del av de medel som ryms inom programmet ska ges som driftsstöd till IFS stiftelse. Genom detta driftsstöd får IFS möjlighet att arbeta riktat mot målgruppen för att främja företagande.

- **Effektmål/resultatmål/utfallsmål:** IFS följs upp och utvärderas i enlighet med nuvarande system för redovisning och utvärdering av driftsbidrag.
- **Budget:** 2,5 miljon kronor/år